NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2023/702,

annettu 21 päivänä maaliskuuta 2023,

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyllä sopimuksella perustetussa sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta hyväksyttävään päätökseen sekä suositusten ja yhteisten ja yksipuolisten julistusten antamiseen

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 50 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 218 artiklan 9 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Unioni teki sopimuksen Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, jäljempänä 'erosopimus', neuvoston päätöksellä (EU) 2020/135 ([1]), ja sopimus tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 2020.

(2) Erosopimuksen 164 artiklan 5 kohdan d alakohdassa annetaan erosopimuksen 164 artiklan 1 kohdalla perustetulle sekakomitealle, jäljempänä 'sekakomitea', toimivalta tehdä päätöksiä kyseisen sopimuksen muuttamisesta lukuun ottamatta erosopimuksen ensimmäistä, neljättä ja kuudetta osaa edellyttäen, että muutokset ovat tarpeen virheiden korjaamiseksi, puutteiden tai muiden epäkohtien poistamiseksi tai sellaisiin tilanteisiin puuttumiseksi, jotka eivät olleet ennakoitavissa sopimuksen allekirjoitushetkellä, ja edellyttäen, että kyseisillä päätöksillä ei muuteta kyseisen sopimuksen olennaisia kohtia.

(3) Erosopimuksen 166 artiklan 1 kohdassa annetaan sekakomitealle toimivalta hyväksyä päätöksiä kaikista kysymyksistä, joiden osalta kyseisessä sopimuksessa niin määrätään, ja tehdä tarvittavia suosituksia unionille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle. Erosopimuksen 166 artiklan 2 kohdan nojalla sekakomitean päätökset sitovat unionia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa, ja unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan on pantava täytäntöön nämä päätökset, joilla on samat oikeusvaikutukset kuin erosopimuksella. Erosopimuksen 166 artiklan 3 kohdassa määrätään, että suositukset on annettava yhteisellä suostumuksella.

(4) Irlantia/Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja, jäljempänä 'pöytäkirja', on erosopimuksen 182 artiklan mukaisesti kyseisen sopimuksen erottamaton osa.

(5) Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan on aiheellista antaa sekakomiteassa yhteinen julistus, jonka mukaan ne aina, kun se on erosopimuksen mukaisissa toimissa tarpeen, nimittävät oikeusvarmuuden vaatimuksia noudattaen pöytäkirjaa, sellaisena kuin se on muutettuna, "Windsorin puitteistoksi" ja voivat viitata muutettuun pöytäkirjaan samalla tavoin myös kansallisessa lainsäädännössään.

(6) Kun otetaan huomioon Pohjois-Irlannin erityisolosuhteet, on tarpeen määrätä, että unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi pyrittävä parhaansa mukaan varmistamaan, että Pohjois-Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan muiden osien välistä kauppaa koskeviin helpotuksiin kuuluu tavaroiden liikkumista Yhdistyneen kuningaskunnan sisämarkkinoilla koskevia erityisjärjestelyjä, jotka ovat johdonmukaisia suhteessa kyseisen pöytäkirjan mukaiseen Pohjois-Irlannin asemaan osana Yhdistyneen kuningaskunnan tullialuetta ja joita sovelletaan silloin, kun tavarat on tarkoitettu loppukulutukseen tai loppukäyttöön Pohjois-Irlannissa ja käytössä on tarvittavat suojatoimet unionin sisämarkkinoiden ja tulliliiton eheyden suojaamiseksi. Pöytäkirjaa olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti.

([1]) Neuvoston päätös (EU) 2020/135, annettu 30 päivänä tammikuuta 2020, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä koskevan sopimuksen tekemisestä (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 1).

(7) Unionin olisi otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolinen julistus sekakomiteassa käytännöstä, jota se aikoo noudattaa tavaroiden liikkuessa Pohjois-Irlannista Yhdistyneen kuningaskunnan muihin osiin.

(8) Unionin olisi otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolinen julistus sekakomiteassa käytännöstä, jota se aikoo noudattaa markkinavalvonta- ja täytäntöönpanotoimien osalta.

(9) On tarpeen varmistaa tiivistetty yhteistyö Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välillä sekä tarvittaessa Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden viranomaisten välillä, jotta suunniteltuja erityisjärjestelyjä voidaan tukea vaikuttavilla markkinavalvonta- ja täytäntöönpanotoimilla. Sekakomitean olisi sen vuoksi annettava suositus tällaisesta tiivistetystä yhteistyöstä ja vahvistettava, että yhteistyöhön voisi sisältyä tietämyksen jakamista, tietojen vaihtoa, työskentelyä toimijoiden kanssa ja yhteisiä toimia.

(10) Kun otetaan huomioon Pohjois-Irlannin erityisolosuhteet, mukaan lukien se, että Pohjois-Irlanti on erottamaton osa Yhdistyneen kuningaskunnan sisämarkkinoita, pöytäkirjan liitteeseen 3 olisi tehtävä tiettyjä muutoksia. Kyseisten muutosten soveltaminen ei saisi johtaa veropetosriskeihin eikä kilpailun vääristymiseen. Kyseisten muutosten täytäntöönpano Pohjois-Irlannissa ja erityisesti kolmansilta alueilta tai kolmansista maista tuotujen tavaroiden etämyyntiä koskevan erityisjärjestelmän täytäntöönpano ei myöskään saisi aiheuttaa riskejä unionin sisämarkkinoille ja Yhdistyneen kuningaskunnan sisämarkkinoille eikä luoda tarpeetonta rasitetta Pohjois-Irlannissa toimiville yrityksille. Jotta voidaan selventää tiettyjen pöytäkirjan liitteessä 3 jo lueteltujen säädösten soveltamista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa Pohjois-Irlannin osalta, kyseiseen liitteeseen olisi lisättävä kaksi huomautusta. Jotta mahdollisiin uusiin puutteisiin tai odottamattomiin olosuhteisiin voidaan puuttua ja varmistaa, että kyseiseen liitteeseen voitaisiin milloin tahansa lisätä uusia huomautuksia, joissa täsmennetään tapaa, jolla liitteessä 3 lueteltuja unionin säädöksiä sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa Pohjois-Irlannin osalta, olisi määrättävä tällaisesta mahdollisuudesta.

(11) Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi annettava sekakomiteassa yhteinen julistus sellaisia tavaroita, joihin ei liity vaaraa, että ne myöhemmin viedään unionin sisämarkkinoille, koskevasta arvonlisäverojärjestelmästä ja rajat ylittäviä palautuksia koskevista arvonlisäverojärjestelyistä. Kyseisellä julistuksella unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuisivat tarkastelemaan mahdollisuutta lisätä huomautuksia, joissa selvennetään pöytäkirjan liitteessä 3 lueteltujen tiettyjen säädösten soveltamisalaa. Ensimmäinen huomautus koskisi neuvoston direktiivissä 2006/112/EY ([2]) säädettyjen verokantojen soveltamista ja sisältäisi luettelon tavaroista, jotka luonteensa ja luovutusedellytystensä vuoksi katsottaisiin tarkoitetuiksi loppukulutukseen Pohjois-Irlannissa ja joiden osalta eri verokantojen soveltaminen ei vaikuttaisi kielteisesti unionin sisämarkkinoihin veropetosten tai mahdollisen kilpailun vääristymisen muodossa. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi ilmaistava halukkuutensa arvioida ja tarkistaa tällaista luetteloa säännöllisesti. Toinen huomautus koskisi pöytäkirjan 8 artiklassa tarkoitetun sovellettavan unionin oikeuden mukaisia, rajat ylittäviä palautuksia koskevia voimassa olevia arvonlisäverojärjestelyjä.

(12) Pöytäkirjan 8 artiklan vaikuttavuuden varmistamiseksi unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi vaihdettava tietoja ja keskusteltava jäsennellysti kaikista mainitun pöytäkirjan 8 artiklan täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä, mukaan lukien unionissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavaan lainsäädäntökehykseen suunnitteilla olevat merkittävät muutokset tavaroiden arvonlisä- ja valmisteverotuksen osa-alueilla. Näin ollen on aiheellista, että sekakomitean päätöksessä säädetään Irlantia/Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä käsittelevän erityiskomitean, jäljempänä 'erityiskomitea', erityiskokouksista, jotka muodostavat tiivistetyn koordinoinnin mekanismin, jotta unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta voivat määrittää kysymyksiä, jotka liittyvät pöytäkirjan toimintaan arvonlisä- ja valmisteverotuksen osa-alueilla, ja keskustella niistä sekä ehdottaa tarvittaessa asianmukaisia toimia.

([2]) Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä (EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1).

(13) Jotta pöytäkirjan 10 artiklan 1 kohdan soveltamisalaa voidaan edelleen selventää, unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan on aiheellista vahvistaa yhteisymmärrys edellytyksistä, joiden täyttyessä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten myöntämä valtiontuki kuuluu 10 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, erityisesti siltä osin kuin on kyse aidosta ja suorasta yhteydestä Pohjois-Irlantiin. Sen vuoksi on aiheellista, että unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta antavat sekakomiteassa tätä koskevan yhteisen julistuksen.

(14) Jotta voidaan puuttua tilanteeseen, jossa erityisellä unionin säädöksellä, jolla muutetaan tai korvataan pöytäkirjassa tarkoitettu säädös, muutetaan merkittävästi kyseisen säädöksen sisältöä tai soveltamisalaa verrattuna tilanteeseen ennen sen muuttamista tai korvaamista ja jossa näin muutetun tai korvatun unionin säädöksen soveltamisella Pohjois-Irlannissa olisi merkittävä vaikutus Pohjois-Irlannin yhteisöjen jokapäiväiseen elämään todennäköisesti pysyvällä tavalla, on tarpeen perustaa hätäjarrumekanismi, joka mahdollistaa sen, että 30 Pohjois-Irlannin lakiasäätävän edustajakokouksen jäsentä vähintään kahdesta puolueesta (puhemies ja varapuhemiehet pois lukien) voi puuttua edellä mainittuun tilanteeseen silloin, kun kaikki suunniteltuun, pöytäkirjan muuttamista koskevaan sekakomitean päätökseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, Irlannin hallituksen ja monenvälisten neuvottelujen muiden osanottajien välillä 10 päivänä huhtikuuta 1998 tehdyssä pitkänperjantain sopimuksessa eli Belfastin sopimuksessa, jäljempänä ’vuoden 1998 sopimus’, tarkoitettujen instituutioiden osallistumista koskevan Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolisen julistuksen luonnoksen 1 kohdassa esitetyt edellytykset täyttyvät. Kyseisiin edellytyksiin kuuluu muun muassa se, että ilmoitus voidaan tehdä vain kaikkein poikkeuksellisimmissa olosuhteissa ja viimeisenä keinona ja että lakiasäätävän edustajakokouksen jäsenet ovat pyrkineet etukäteen keskustelemaan asiasisällöstä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja Pohjois-Irlannin täytäntöönpanoelimen kanssa kaikkien kyseiseen unionin säädökseen liittyvien mahdollisuuksien tarkastelemiseksi. Jos Yhdistynyt kuningaskunta on tehnyt tätä koskevan ilmoituksen unionille, unionin säädöstä, sellaisena kuin se on muutettuna tai korvattuna erityisellä unionin säädöksellä, ei sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä Yhdistyneessä kuningaskunnassa Pohjois-Irlannin osalta pöytäkirjan 13 artiklan 3 kohdan nojalla. Sen sijaan unionin säädös, sellaisena kuin se on muutettuna tai korvattuna erityisellä unionin säädöksellä, olisi lisättävä pöytäkirjan asiaankuuluvaan liitteeseen pöytäkirjan 13 artiklan 4 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Pöytäkirja olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti.

(15) Jos Yhdistynyt kuningaskunta on tehnyt unionille pöytäkirjan 13 artiklan suunnitellun uuden 3 a kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen mutta välimiespaneeli on todennut, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut kyseisen kohdan kolmannessa alakohdassa vahvistettuja tällaisen ilmoituksen edellytyksiä, tällaista välimiespaneelin ratkaisua olisi noudatettava ripeästi. Sekakomitean olisi sen vuoksi annettava suositus tällaisesta ripeästä noudattamisesta. Tämän olisi perustuttava yhteisymmärrykseen siitä, että velvoitteita olisi noudatettava ripeästi samalla tavalla myös siinä tapauksessa, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut erosopimuksen 5 artiklan mukaisia vilpittömän mielen velvoitteita, koska se on tehnyt tällaisen ilmoituksen ilman, että kaikki sekakomitean päätökseen N:o 1/2023 liitetyn, vuoden 1998 sopimuksessa tarkoitettujen instituutioiden osallistumista koskevan Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolisen julistuksen 1 kohdassa vahvistetut edellytykset täyttyvät.

(16) Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi tunnustettava, että pöytäkirjan 13 artiklan suunnitellun uuden 3 a kohdan mukainen Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoitus on tehtävä noudattaen kaikkia vuoden 1998 sopimuksessa tarkoitettujen instituutioiden osallistumista koskevan Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolisen julistuksen 1 kohdan edellytyksiä, jotta se olisi tehty vilpittömässä mielessä erosopimuksen 5 artiklan mukaisesti. On myös aiheellista selventää yhteisellä julistuksella, että jos välimiespaneeli on todennut, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut erosopimuksen 5 artiklaa unionille annetun ilmoituksen osalta, mikä käynnistää mekanismin, välimiespaneelin ratkaisua olisi noudatettava ripeästi.

(17) Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan olisi hyödynnettävä täysimääräisesti erosopimuksella perustettuja yhteisiä elimiä sen täytäntöönpanon valvonnassa. Erityiskomitea voi tarjota tilaisuuden vaihtaa näkemyksiä mahdollisesta tulevasta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöstä, joka koskee pöytäkirjan toiminnan kannalta merkityksellisiä tavaroita. Tätä varten erityiskomitea voi kokoontua erityiskokoonpanossa eli tavaralainsäädännön erityiselimenä arvioimaan kyseisen tulevan lainsäädännön mahdollisia vaikutuksia Pohjois-Irlannissa sekä ennakoimaan mahdollisia käytännön ongelmia ja keskustelemaan niistä. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta aikovat ratkaista pöytäkirjan toiminnassa mahdollisesti esiintyvät ongelmat parhaalla mahdollisella tavalla ja mahdollisimman nopeasti. Sen vuoksi on aiheellista, että unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta antavat sekakomiteassa tätä koskevan yhteisen julistuksen.

(18) Unionin olisi otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolinen julistus sekakomiteassa pöytäkirjan 18 artiklan mukaisesta demokraattisen suostumuksen mekanismista palauttaen mieleen erosopimuksen 164 artiklan mukaiset sekakomitean tehtävät.

(19) On osoittautunut tarpeelliseksi laajentaa sekakomitean päätöksessä N:o 4/2020 ([3]) tarkoitettujen sellaisten kaupan alan toimijoiden soveltamisalaa, jotka voivat viedä tavaroita, joihin ei liity vaaraa, Yhdistyneen kuningaskunnan muista osista Pohjois-Irlantiin. Erityisesti olisi vahvistettava uudet edellytykset sille, että tavaraa ei katsota jalostettavan kaupallisesti, muun muassa korottamalla toimijoiden vuosittaisen liikevaihdon raja-arvoa, jotta voidaan katsoa, että kyseisten toimijoiden harjoittama tavaroiden jalostus ei ole kaupallista jalostusta niiden toimialasta riippumatta. Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan muihin osiin sijoittautuneiden toimijoiden olisi voitava liittyä luotettavien kaupan alan toimijoiden järjestelmään, joka on taustalla sellaisten tavaroiden siirtämisjärjestelyissä, joihin ei liity vaaraa. Erityisistä edellytyksistä, joilla luotettavia kaupan alan toimijoita hyväksytään järjestelmään, olisi määrättävä tarkemmin, jotta voidaan varmistaa, että tullihelpotuksiin, joita myönnetään luotetuille kaupan alan toimijoille ja valtuutetuille liikenteenharjoittajille, kun ne vievät tavaroita, joihin ei liity vaaraa, Yhdistyneen kuningaskunnan muista osista Pohjois-Irlantiin, ja jotka vahvistetaan asiaa koskeviin unionin säädöksiin tehtävillä kohdennetuilla muutoksilla, liitetään vahvempia suojatoimia.

(20) Lisäksi olisi vahvistettava säännöt niiden edellytysten määrittelemiseksi, joiden täyttyessä voidaan katsoa, että Yhdistyneen kuningaskunnan muista osista Pohjois-Irlantiin paketteina lähetettyihin tavaroihin ei liity vaaraa, jos kyseiset paketit toimitetaan Pohjois-Irlannissa asuville yksityishenkilöille ja valtuutetut liikenteenharjoittajat tuovat ne Pohjois-Irlantiin.

(21) Unionin olisi otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan sekakomiteassa antama yksipuolinen julistus, jossa esitetään käytäntö, jota se aikoo noudattaa vahvistaakseen täytäntöönpanotoimia Yhdistyneen kuningaskunnan muista osista Pohjois-Irlantiin paketteina tuotavien tavaroiden osalta.

(22) On aiheellista määrittää kanta, joka otetaan unionin puolesta sekakomiteassa hyväksyttävään päätökseen sekä annettaviin suosituksiin ja yhteisiin ja yksipuolisiin julkilausumiin,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Erosopimuksen 164 artiklalla perustetussa sekakomiteassa, jäljempänä 'sekakomitea', unionin puolesta otettava kanta hyväksyttävään päätökseen ja tiettyihin suosituksiin, jotka sekakomitean on määrä antaa, esitetään tämän päätöksen liitteeseen 1 liitetyissä päätösluonnoksessa ja suositusluonnoksissa.

2 artikla

Sekakomiteassa unionin puolesta otettava kanta tiettyihin yhteisiin julistuksiin, jotka unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan on määrä antaa sekakomiteassa, esitetään tämän päätöksen liitteeseen 2 liitetyissä luonnoksissa yhteisiksi julistuksiksi.

3 artikla

Sekakomiteassa unionin puolesta otettava kanta tiettyihin yksipuolisiin julistuksiin, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan on määrä antaa sekakomiteassa ja jotka on liitetty luonnoksena tämän päätöksen liitteeseen 3, on ottaa huomioon nämä julistukset. Pöytäkirjan 18 artiklan mukaisesta demokraattisen suostumuksen mekanismista sekakomiteassa annettavan Yhdistyneen kuningaskunnan yksipuolisen julistuksen osalta unioni palauttaa mieleen myös erosopimuksen 164 artiklan mukaiset sekakomitean tehtävät.

([3]) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyllä sopimuksella perustetun sekakomitean päätös N:o 4/2020, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, sellaisten tavaroiden määrittelystä, joihin ei liity vaaraa [2020/2248] (EUVL L 443, 30.12.2020, s. 6).

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä 21 päivänä maaliskuuta 2023.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. ROSWALL